Naučná stezka
Švandy dudáka

RYŠOVÁ, HLINIČNÁ

Tylův Strakonický dudák

5

Postavu dudáka Švandy nejvíce proslavil český dramatik Josef Kajetán Tyl (1808–1856). Čerpaje z lidové pověsti, vytvořil dramatickou báchorku o třech jednáních, kterou pojmenoval Strakonický dudák aneb Hody divých žen. Tyl hru neustále upravoval a na konečné verzi pracoval ještě několik dní před svou smrtí. Hra měla premiéru v pražském Stavovském divadle 21. listopadu 1847. Ve Strakonicích ji poprvé místní ochotníci hráli 24. a 31. května 1874. Hra si postupně získala popularitu, otevírala se jí i Nová scéna Národního divadla 20. listopadu 1983.

Tylův Strakonický dudák inspiroval mnohé k další tvorbě v oblasti literatury, hudby či výtvarného umění. Došlo i k filmovému zpracování hry (1937, 1955). Na její motivy vznikla také hudební komedie Hvězda padá vzhůru (1974), v níž si zahrál nóvodobého Švandu Karel Gott.

Děj: Chudý dudák Švanda se chce oženit s dcerou hajného Trnky Dorotkou. Ten vztahu nepřeje, proto Švanda odchází do světa vydělat peníze. Usne v lese, kde mu jeho matka polednice Rosava nechá očarovat dudy. Ty jej spolu s vychytralým Vocilkou dovedou až do dalekého orientu. Tam uzdraví sultánovu dceru, ta si jej chce vzít. Situaci nezachrání ani Dorotka doprovázená Kalafunou. Svatbu překazí až princeznin snoubenec Alamir. Uvězněnému Švandovi pomůže matka Rosava, královna vil ji ale za to vypoví ze své říše a promění v divou ženu. Švanda se vrátí domů znechucen světem a hýří. Zklamaná Dorotka jej už nechce. Nakonec Švanda odchází na popraviště Šibeničního vrchu u Strakonic hrát duchům a divým ženám. V poslední chvíli jej zachrání statečná Dorotka. Švanda prokleje dudy, čímž je zbaví jejich kouzla. Objeví se Vocilka, který se zmocní dud v domění, že jsou stále kouzelné a prchá s nimi do světa. Lesní panovnice Lesana přijme zpět Rosavu a Švanda s Dorotkou společně šťastni odchází.

Ve dvou pásech, od západu k východu, se táhne soustava vrchů, chránící od severozápadu strakonickou kotlinu. První pás tvoří Kuřidlo, Holý vrch a Šibeniční vrch, druhý pak Hliničná a chráněná přírodní rezervace Ryšová. Ryšovou v minulosti pokrývaly husté listnaté koberce lesů, jižní svahy koberce dubové, severní bukové a právě podzimnímu ryšavému zbarvení listí vděčí vrch za své jméno.

FOTO: archiv města Strakonice, Muzea středního Pootaví, Miroslava Šobra

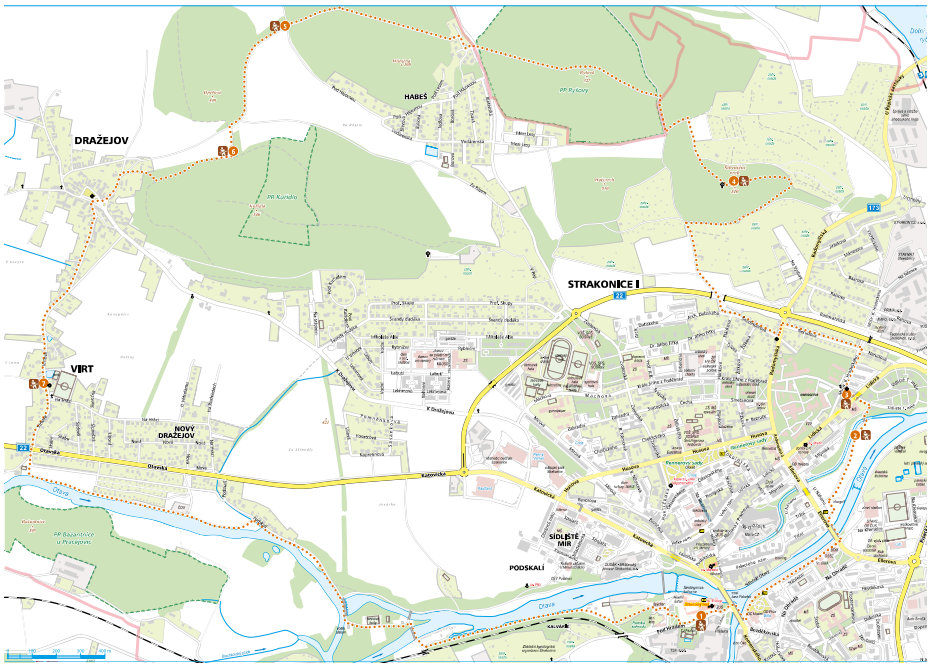

Ryšová and Hliničná hills

Tyl's Strakonice bagpiper

The character of the bagpiper Schwanda was mostly made famous by Czech playwright Josef Kajetán Tyl (1808-1856). He drew on folk tales to create a dramatic three-part dramatic play called The Bagpiper of Strakonice, or the Feast of Wild Women. Tyl continued to modify his play and was still working on its final version until only a few days before he died. It premièred in the Prague Estates Theatre on 21 November 1847. The local Strakonice amateur theatre performed the play on 24 and 31 May 1874. The play gradually gained popularity and even opened the New Stage of the National Theatre on 20 November 1983.

The plot of Tyl´s tale is that Schwanda, a poor bagpiper, sets out on a journey to make some money in order to marry his beloved Dorotka. During the journey Schwanda gets into various troubles. Fortunately their love prevails.

Two belts of hills protecting the Strakonice valley from the north-west stretch out in two lines from west to east.

The first line is formed by the peaks of Kuřidlo, Holý vrch and Gallows Hill, while the second line comprises Hliničná and the Ryšová Protected Nature Reserve.

Ryšová hill, named after the red colour of the leaves in the autumn, used to be covered with thick deciduous woods, oaks in the south and birches in the north.

Projekt byl podpořen z rozpočtu Jihočeského kraje

Jihočeský kraj STRAKONICE Muzeum středního Pootaví Strakonice